

TÁRBIYA ISLER METODIKASÍ PÁNINEN ÓZ BETINSHE JUMÍSLARÍN SHÓLKEMLESTIRIW

Izbasqanova Nasiba

Ájiniyaz atındaǵı Nókis mámleketlik pedagogikalıq institutı

***Annotaciya:** Bul maqalada óz betinshe jumısların shólkemlestiriw túrleri haqqında sóz etiledi. Óz betinshe jumıslarǵa qoyılatuǵın talaplar hám olardıń orınlanıwı boyınsha túsinik beriledi.*

***Tayanısh sózler:** óz betinshe jumıslar, óz betinshe temalar, jobalı konspekt, interaktiv usıllar.*

Studentlerdiń óz betinshe jumıslarınıń tiykarǵı maqseti oqıtıwshınıń bassılıǵı hám qadaǵalap barıwı tiykarında studentke berilgen oqıw jumısların óz betinshe orınlap barıw ushın zárúr bolǵan bilim hám kónlikpelerdi qalıplestiriw hám rawajlandırıwdan ibarat.

«Tárbiya isleri metodikası» páni boyınsha óz betinshe jumıslar usı pándi ózlestiriw procesiniń bir bólimi bolıp esaplanadı hám ol metodikalıq qollanbalar menen tolıq támiyinlengen bolıwı tiyis. Studentler auditoriyada lekciya tınlaw arqalı tekstlik mısallar menen tanısadı hám olardı kórkem tallaw jolların, kónlikpelerin iyeleydi. Al auditoriyadan tısqarında student sabaqlarǵa tayarlanadı, ádebiyatlardı konspekt isleydi, úyge tapsırma sıpatında berilgen materiallardı tawıp olardıń mazmunı menen tanısadı. Bunnan tısqarı ayırım temalardı keńirek úyreniw maqsetinde qosımsha ádebiyatlardı oqıp seminar jumısların, referatlar hám kurs jumısların tayarlaydı. Óz betinshe tálim nátiyjeleri studentlerdi qadaǵalawdıń bir túri bolıp belgili ólshem tiykarında bahalanadı.

Tapsırmalardı orınlaw, qosımsha sabaqlıq hám ádebiyatlardan jańa bilimlerde óz betinshe úyreniw, kerekli maǵlıwmatlardı izlew hám olardı tabıw jolların anıqlaw, internet tarmaqlarınan paydalanıp maǵlıwmatlar toplaw hám ilimiy izleniwler alıp barıw, ilimiy dógerek sheńberinde yamasa óz betinshe tárizde ilimiy dáreklerden paydalanıp ilimiy maqala hám materiallar tayarlaw sıyaqlı jumıslar studentlerdiń sabaqta alǵan bilimlerin tereńlestiredi, olardıń óz betinshe pikirlew hám dóretiwshilik qábiletin rawajlandıradı. Sonıń ushın da, óz betinshe tálim oqıw iskerliginiń nátiyjeligin asıradı.

«Tárbiya isler metodikası» páninen óz betinshe jumısı pánniń barlıq temaların qamtıp alǵan hám tómendegi temalar kórinisinde qalıplestirilgen.

№	öz betinshe temaları	Saat
1	Shaxstıń ruwxıy jaqtan ósip barıwında qádiriyatlardıń ahmiyeti.	2
2	Tárbiya usılları hám formalari	2
3	Tárbiya islerin tańlawǵa qoyılatuǵın talaplar	2
4	Oqıwshılar shaxsın hár tárepleme kamal taptırıw	2
5	Tárbiya texnologiyaları	2
6	Oqıwshılardıń intellektual imkániyatların rawajlandırıw usılları	2
7	Tárbiya sistemasına pedagogikalıq jantasiw	2
8	Klass basshısınıń oqıw iskerligi nátiyjeliligini asırıw	2
9	Tárbiya sistemasında innovaciýalar	2
10	Tárbiya sistemasında nátiyjelilikke erisiw usılları	2
11	Tárbiya islerin ámelge asırıwda pedagogikalıq sheberliktiń orni	2
12	Tárbiyada innovaciýalıq texnologiyalardıń orni	2
13	Jámáát haqqında ulıwma túsinik. Jámáátti qalıplestiriw metodikası	2
14	Talantlı balalardı anıqlaw hám olardı tárbiyalaw	2
15	Klass jámáátin qalıplestiriw hám tárbiyalaw	2
16	Tárbiya islerin ámelge asırıwda klass basshısınıń pedagogikalıq sheberligi	2
17	Jámááttiń rawajlanıwında tárbiya usılları	2
18	Shaxsqa jámáátlilik tárbiyalıq tásir kórsetiw usılları	2
19	Mektertegi tárbiyalıq jumıslar sistemasında klass basshısınıń xızmeti	2
20	Jámáátte shaxstı tárbiyalaw	2
	Jámi	74

Tárbiya isler metodikası pání boyınsha óz betinshe jumıstıń wazıypası tiykarınan jańa bilimlerdi óz betinshe puxta ózlestiriw konlikpelerine iye bolıwdan ibarat. Tárbiya isler metodikası pání boyınsha óz betinshe jumıslardı orınlawdıń bir neshe túrleri bar bolıp, usılardıń biri konspekt alıw usılı bolıp tabıladı. Konspekt usılında joba qısqa bolıp ilimiy miynettegi tekstlerdiń ishki izbe-izligi tiykarında islenedi. Bul óz ishine tiykarǵı juwmaq hám dálillerdi qamtıydı. Konspektte tiykarınan ilimiy miynettiń tiykarǵı máselelerin ajratıp qaraw kerek boladı. Konspekt alıwdıń bir neshe túrleri bar bolıp tiykarınan olar jobalı konspekt, tematikalıq konspekt, tekstlik konspekt, xronologiyalıq konspekt, obzorlıq konspekt h.t.b bolıp bólinedi. Olardıń hár biri óziniń

aldına qoyılğan talapları hám orınlanıwı tiyis bolğan wazıypalarınan ibarat.

Studentler óz betinshe táliminiń mazmunı hám kólemi

Jobalı konspekt túrinde teoriyalıq ózlestiriletuǵın temalar: Mısalı

№	Óz betinshe tálim temaları	Berilgen tapsırmalar	Jumıs túri	Orınlanıw múddeti	Kólemi (saat)
1.	Shaxstıń ruwxıy jaqtan ósip barıwında qádiriyatlardıń ahmiyeti.	R.MavIonova, N.Rahmonqulova, B.Normurodova, K.Matnazarova «Tarbiyaviy ishlar metodikasi». Darslik Nizomiy nomidagi TDPU nashriyati. Toshkent, 2014 u.	konsp ekt	1-hápte	2

Jobalı konspekt. Tema: Shaxstıń ruwxıy jaqtan ósip barıwında qádiriyatlardıń ahmiyeti.

Tiykargı sorawlar	Sorawlardıń sheshiminiń kórsetiliwi
Shaxstıń ruwxıy jaqtan ósiwi.	
Milliy qádiriyatlar haqqında túsinik.	
Shaxstıń ruwxıy jaqtan ósip barıwında qádiriyatlardıń ahmiyeti.	

Jobalı konspektte tema boyınsha tiyisli sorawlar joba tiykarında beriledi hám sol sorawlarǵa anıq juwaplar beriliwi tiyis. Berilgen sorawlarǵa anıq juwap jazıwda maǵlıwmatlardı arnawlı belgiler menen belgilep barıw tiyis.

Sunday-aq bul tema boyınsha studentlerdiń anıq túsiniklerin biliwimiz ushin interaktiv usıllardan paydalanıwǵa boladı. Usınday usıllardan biri Sinkveyn metodı.

Sinkveyn bes qatarlı taqmaq degendi ańlatadı. Tema boyınsha alınǵan bilimdi qısqasha rezyume beriw qábiletinde studentlerde túsinik payda etiwde járdem etedi. Studentde tereń túsiniklerge tiykarlanǵan halda refleksiya qılıwdı talap etedi. Sinkveyn materialdı, maǵlıwmatdı qısqa pikirlerde sintezlewdi talap etedi. Sinkveyndi jazıwǵa qoyılatuǵın qaǵıydalar.

1. Birinshi qatarda sóz járdeminde tema jazıladı.
2. Ekinshi qatarda temanı eki sózdiń járdeminde sáwleleniwi.
3. Úshinshi qatarda berilgen tema kóleminde háreketti úsh sóz arqalı sáwlelendiriw.
4. Tórtinshi qatarda temaǵa qatnasın bildiretuǵın tórt sózden ibarat bolǵan gápti keltiriw kerek.
5. Besinshi qatarda temanıń mazmunın ashatuǵın bir sózden ibarat bolǵan birinshi atlıq sózdiń sinonimin keltiriw kerek.

«Sinkveyn» metodi

Qalay islew kerek ?

Atama **Qadriyat**

Sáwleleniw (ádette eki sóz) **materiallıq, ruwxiy**

Háreket (áddette úsh sóz) **jámiyet ushın, keleshek awlád ushın, rawajlanıw ushın**

Seziw (fraz) **Kámil insandı tárbiyalawdıń tiykari**

Tiykardı qaytalaw **Ulıwmainsaniy**

Sinkveyndi dúziw studentler tárepinen, birinshiden, quramalı maǵlıwmattı sintezlaw instrumenti, ekinshiden, olardıń túsiniwler apparatın bahalaw metodi, úshinshiden, kórkemlik jaqtan táriyplew metodi bolıp tabıladı. Juwmaqlap aytqanda óz betinshe jumıslar berilgen tapsırmalardı ózlestiriw hám bilim alıw nátiyjeligin asıradı.

PAYDALANILǴAN ÁDEBIYATLAR

1. Mavlonova. R, Rahmonqulova. N, Normurodova. B, Matnazarova. K «Tarbiyaviy ishlar metodikasi». Darslik Nizomiy nomidagi TDPU nashriyati. Toshkent, 2014 y.

2. Mavlonova R.A, Abdurahimova.D «Pedagogik mahorat». Oquv qo'llanma: Fan va texnologiya, T. 2012-yil